

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. Георги Владимиров Игнатов, доктор,
преподавател от катедра „Спортни игри и планински спортове“ към
Департамента по спорт на Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Относно: рецензирани научни трудове и учебна дейност на ас. Донка Динчева Желева-Герзиева, доктор,

единствен кандидат за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „Доцент“, обявен от Тракийски университет – гр. Стара Загора в ДВ, бр. 38 от 28.04.2023г. по „Методика на обучението по физическо възпитание (спортна анимация)“ в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... към катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“ при Педагогически факултет на Тракийски университет – гр. Стара Загора.

I. Данни за конкурса

Конкурсът е обявен за нуждите на катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“ към Педагогически факултет при Тракийски университет – гр. Стара Загора. Участвам в състава на научното жури по конкурса съгласно Заповед № 2348 / 29.06.2023 г. на Ректора Тракийски университет – гр. Стара Загора.

II. Данни за кандидата

Донка Желева-Герзиева е родена на 02 септември 1972 г. в гр. Стара Загора. През 1991 г. завършва Икономически техникум „Проф. Кр. Добрев“ – гр. Стара Загора и придобива професионалната квалификация „Икономист-счетоводител“. Бакалавърската си степен завършва през 1996 г. в Национална спортна академия „Васил Левски“ с две специалности – „Треньор по футбол“ и „Учител по физическо възпитание“. През 2012 г. отново в НСА завършва магистърската си степен по програма „Физическо възпитание и спорт в средната степен на СОУ“. Работи като учител по физическо възпитание по заместване в периода 1996-1999 г. последователно в IV ОУ „К. Христов“, СОУ „В. Левски“, V ОУ „М. Станев“, СОУ „Ив. Вазов“ и СОУ „Железник“ – гр. Стара Загора. От 1999 до 2003 г. работи в СОУ „Г. Милев“ – гр. Раднево. От 2003 до 2008 г. работи отново по заместване последователно в ПГЕТ „Г. С. Раковски“ и СОУ „Железник“ – гр. Стара Загора. Старши учител е от 2008 до 2014 г. в ТГ „Княз Симеон Търновски“ – гр. Стара Загора и от 2014 до 2015 г. в СУ „Т. Каблешков“ – гр. Стара Загора.

От 11 май 2015 г. понастоящем е асистент по ТМФВСТ към Педагогически факултет при Тракийски университет – гр. Стара Загора. От февруари 2018 до април 2021 г. е докторантка на самостоятелна

подготовка към катедра „Педагогически и социални науки” към Педагогически факултет на Тракийски университет. През април 2021 г. придобива образователната и научна степен „Доктор“ в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика, докторска програма „Теория на възпитанието и дидактика“.

Ас. Донка Желева-Терзиева, д-р има и богата автобиография, извън работата си като учител по ФВС и преподавател в Тракийския университет. Тя е била състезател по хандбал на ниво междуучилищни клубове в периода 1981-1988 г. Била е активна състезателка по футбол от 1988 до 1997 г., Играе основно като защитник. Става шампион по футбол на Р. България през сезон 1991/1992 г. с отбора на ЖФК „Локомотив“ – гр. Стара Загора. Играла е и за отбора на НСА „Васил Левски“.

От 1998 до 2013 г., е футболен съдия, като в периода 2006-2013 г. е международна футболна съдийка на UEFA и ФИФА. От 2014 г. понастоящем е съдийски наблюдател и делегат в системата на БФС. В периода 2017-2021 г. е ментор по програма „Ментори и таланти“ на БФС за развитието на женското футболно съдийство – ниво 2, а от 2021 г. понастоящем е ментор по програма „Ментори и таланти“ на БФС за развитието на футболното съдийство – ниво 1. От 2016 понастоящем е зам. председател и секретар на съдийската комисия към областен съвет на БФС – гр. Стара Загора. От 2017 г. понастоящем е координатор по програма „Grassroots“ за развитието на ученическия футбол за област Стара Загора, както и координатор на зонални турнири за деца и младежи в риск по програма „Спортът – достъпен за всички деца“.

Председател е и на Сдружение с нестопанска цел „СК Широко сърце“ – гр. Стара Загора, работещо в областта на спорта и спортната анимация от 2018 г. понастоящем.

III. Обобщени количествени и качествени данни за педагогическата и научноизследователската дейност на кандидата

Научната продукция на ас. Желева-Терзиева, д-р изпълнява критериите за научност като истинност, достоверност, иновативност, принос в науката и практиката и други признаци специфични за научното познание. Оценката за научните резултати на кандидатката, които представя като наукометрични данни, изписани от НАЦИД са, както следва:

- Индикатори в група А: общо 50 т.
- Индикатори в група В: общо 100 т.
- Индикатори в група Г: общо 315 т.
- Индикатори в група Д: общо 80 т.

Допълнителни изисквания от Тракийски университет:

- Индикатори в група Е: общо 30 т.
- Индикатори в група Ж: общо 115 т.

Както е видно, наукометричните показатели на научната дейност на ас. Желева-Терзиева, д-р и в шестте групи (А, В, Г, Д, Е и Ж) са изпълнени

и покриват стойностите от необходимите минимални изисквания, съобразно ЗРАСРБ.

В резултат на своето обучение ас. Желева-Терзиева, д-р е придобила специализирани научни знания и конкретни професионални умения и компетенции, които успешно прилага в академичен и професионален план, в научноизследователска и проектна дейност.

Кандидатката е участвала в 6 научни и образователни проекта в областта на физическото възпитание и спорта. Свидетелства за високата професионализация на ас. Желева-Терзиева, д-р се откриват и в цитирането на нейни 7 научни труда, в общо 10 публикации, списания и монографии, което е безспорно ценно за всички специалисти.

IV. Описание на научните трудове

Ас. Желева-Терзиева, д-р е автор на 32 научни труда в областта на физическото възпитание и спорта. За участието си в конкурса тя представя за рецензиране по теоретични, научно-приложни и практически аспекти общо 25 научни труда, от които по вид:

1. Монография – 1 бр.
2. Публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд – 1 бр.
3. Глава от колективна монография – 1 бр.
4. Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране – 22 бр.

*В посочените 25 труда не включвам дисертационния ѝ труд и автореферата.

Авторският дял от научни публикации е: самостоятелен автор на всички 25 труда. Няма научни публикации в съавторство.

Представената научна продукция може да бъде разпределена тематично, както следва:

- Актуални акценти в областта на физкултурната наука и практика (хабилитационен труд – 3.1, публикации с №7.14, 7.17, 7.18, 7.20, 7.21, 7.22 и публикувана глава от колективна монография с №10 от списък на научните трудове и публикации);
- Спортно-анимационната дейност и компетентността на педагога (публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд – 5.1., публикации с №7.2, 7.3, 7.4, 7.5, 7.7, 7.9, 7.13 и 7.16 от списък на научните трудове и публикации);
- Извънурочната физкултурна дейност (публикации с №7.1, 7.2, 7.6, 7.8, 7.15 и 7.19 от списък на научните трудове и публикации);
- Професионално-педагогическата компетентност, получена в резултат на присъствената и дистанционна форми на обучение преди, по време и след пандемията от COVID-19 (публикации с №7.10, 7.11 и 7.12 от списък на научните трудове и публикации).

V. Научни приноси

Съществен интерес с приносен характер представлява монографията „Ролята на когнитивната сфера в обучението по физическо възпитание”,

издадена през 2023 г., който е труд с висока теоретична стойност. В трудът е представен авторският поглед във връзка с когнитивния подход при обучението по физическо възпитание и спорт в училищна възраст. В дълбочина се акцентира върху важността на теоретичния потенциал на личността като база за формиране на умения и навици, отношения и нагласи в областта на физкултурната практика.

Като продължение на тази проблематика е публикуваната глава от колективната монография „Диагностични процедури в областта на физическата култура“, издадена през 2021 г. В главата се прави преглед на диагностицирането в областта на физическата култура в образователната система с акцент върху контрола, проверката и оценката на степента на овладяване на двигателните действия и нивото на физическата дееспособност.

Относно актуалните акценти в областта на физкултурната наука и практика, авторката представя шест изследвания и проучвания с приносен характер, както следва:

1. Проучване върху честотата на практикуване на различните видове спорт и спортно-двигателни активности в училищното физическо възпитание през различните образователни степени и етапи с 88 ученици от гимназиален етап на средната образователна степен от 7 училища в област Стара Загора.
2. Проучване целящо да установи целесъобразността на физкултурната минутка като средство за противопоставяне на умората и възстановяване на учебната работоспособност при ученици от II клас.
3. Проучване върху наличните знания на учениците в областта на българския спорт. Използван е методът на педагогическите изследвания дидактически тест. Контингент на изследването са ученици от гимназиалния етап на средната образователна степен от област Стара Загора.
4. Изследване на координационните способности на ученици от начална училищна възраст. Научното изследване е осъществено със 120 ученици от началния етап на основната образователна степен от гр. Стара Загора.
5. Изследване степента на удовлетвореност от ефективността на съществуващите форми, трудностите, които срещат в работата си и препоръките, които дават за подобряване качеството на обучение. Изследването е реализирано с действащи спортни педагози от градовете Стара Загора, Казанлък и Раднево.
6. Проучване и анализиране на входните нива на знания и умения по хандбал при студенти – първокурсници от Педагогически факултет, които са избрали да се обучават по посочената учебна дисциплина.

Важна област в научните търсения на ас. Желева-Терзиева, д-р са спортно-анимационната дейност и компетентността на педагога. В научно-теоретичен план авторката разработва и апробира авторски модел за формиране на професионално-педагогическа компетентност за

реализиране на спортно-анимационна дейност с деца от предучилищна и ученици от училищна възраст, чието популяризиране е осъществено посредством публикуваната книга през 2021 г. на базата на защитен дисертационен труд – „Спортно-анимационната компетентност на педагога“. В книгата са представени основните акценти на професионално-педагогическата компетентност и спортната анимация, както и академичният профил на педагога като спортен аниматор и авторски системно-структурен модел за формиране на спортно-анимационната компетентност на педагога.

В свои статии авторката разглежда последователно спортната анимация в образователна среда, насочена към задоволяване потребностите на децата от отдих, двигателни и развлекателни дейности, както и проучване на структурните разлики между двете форми на обучение – редовна и задочна по отношение на придобитите теоретични знания, формираните умения и отношения като компоненти на компетентността. Анализирана е спортната анимация в природна среда с фокус върху нравствените, здравните и екологичните аспекти. Авторката анализира и необходимостта от формиране на професионално-педагогическа компетентност за реализиране на спортно-анимационна дейност в образователна среда. Ас. Желева-Герзиева, д-р извършва проучване, осъществено 4 години след въвеждане на избираемата учебна дисциплина „Спортна анимация в образователна среда“ в педагогическите специалности на Тракийски университет, като разглежда проблема с намалената двигателна активност на хората, в т.ч. и на подрастващото поколение. Не на последно място в друга своя статия тя представя подробно начините за определяне на необходимите знания, умения и нагласи като компоненти на професионалната компетентност за осъществяване на спортно-анимационни занимания с деца от предучилищна и училищна възраст.

Важна сфера в изследванията на ас. Желева-Герзиева, д-р са представените от нея изследвания, относно извънурочната физкултурна дейност.

В публикациите на авторката по темата са представени резултати от проучване отношението на студенти от педагогически специалности – бъдещи „носителите“ на личен пример за подрастващите поколения, към занимания с физически упражнения и спорт в свободното време. В търсене на ефективни нетрадиционни средства за извънурочна работа с цел оптимизиране двигателната активност на подрастващите са представени възможностите за реализиране на спортно-анимационна дейност в институционално организирана среда. В друго проучване, проведено през 2019 г. със 120 студенти – първокурсници, обучаващи се за детски и начални учители в Педагогически факултет към Тракийски университет – гр. Стара Загора се изследва двигателната активност, техните участие и активност в извънкласните и извънучилищните форми на работа по

физическо възпитание и спорт в училищна възраст, спортните им интереси и желание за практикуване на определен вид спорт или спортно-двигателна активност в момента. В друг труд авторката представя преглед на извънурочната физкултурна дейност в световен мащаб. Специално и обширно внимание е обърнато на организацията ѝ в Европа и в частност в Р. България, като част от европейското образователно пространство. В последваща статия е представено изследване в областта на физкултурната работа, организирана от извънучилищни сдружения, школи и дружества със спортна, игрова и туристическа насочености. Проучват се възможностите за допълнителна двигателна дейност, като противодействие срещу хиподинамията, които се предоставят в гр. Стара Загора, както и интереса и участието в спортните или двигателно-игровите дейности на ученици от I-ви клас. Последното проучване по тази тематика е свързано с влиянието на тренировъчната и състезателната дейности върху формиране на нравствено отговорно поведение при подрастващи футболисти.

Интерес представляват и трудовете на авторката относно професионално-педагогическата компетентност, получена в резултат на присъствената и дистанционна форми на обучение преди, по време и след пандемията от COVID-19. Ас. Желева-Терзиева, д-р проучва въздействието на дистанционното обучение, наложено от властите в Р. България в края на 2020 г. за ограничаване разпространението на COVID-19 и определяне влиянието му върху двигателните способности на учениците. В други две статия прави сравнителен анализ на данни по критерии „знания“ и „умения“ и ги анализира като част от професионално-педагогическата компетентност, получена в резултат на присъствена и дистанционна форми на обучение, последната прилагана с цел ограничаване разпространението на COVID-19 на студенти от педагогически специалности при Тракийски университет – Стара Загора, както и сравнителен анализ на резултати по критериите „знания“ и „отношения“ като част от професионално-педагогическата компетентност, получени и проявени в резултат на осъществено обучение в присъствена и дистанционна форми, последната прилагана по време на Ковид пандемията на специализанти от следдипломна квалификация „Детски учител“ в Педагогически факултет при Тракийски университет – Стара Загора.

Представената научна продукция в един широк спектър, нейната съдържателна страна, резултатите и изводите ми дават основание да определя авторката като водещ по проблемите на спортно-анимационната дейност. От анализа на научната продукция на ас. Желева-Терзиева, д-р прави впечатление високата компетентност и интерпретацията на научните изследвания.

Предложената от ас. Желева-Терзиева, д-р научна продукция отговаря на изискванията за академична длъжност „Доцент“.

VI. Учебна и научно-изследователска дейност

Обявеният конкурс има пълна учебна натовареност със съответните задължителни и избираеми курсове.

Ас. Желева-Терзиева, д-р е основен преподавател към катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“ към Педагогически факултет на Тракийски университет – гр. Стара Загора. Тя е преподавател на студенти в специалностите ПНУП, НУПЧЕ, ПУП, ПОФВ, Социална педагогика в ОКС бакалавър и магистър, както и в различните СДК за придобиване на допълнителна професионална квалификация „Детски учител“ и „Начален учител“. Като такава е автор на 14 иновативни учебни програми за нуждите на учебната работа със студентите, които са своеобразно продължение на научните ѝ търсения и дългогодишен изследователски опит. Този факт свидетелства, че тя е отлично подготвена да създава, презентира и текущо да обновява съдържанието на водените от нея лекционни курсове, като по този начин тя на практика споделя с тях своите ефективни начини и практики как се преподава и как се постига високо качество на научноизследователската и публикационната дейност. В съдържателно отношение създадените курсове и програми разкриват класическия облик на спортната наука, но и съвременните ѝ постижения, допълнително илюстрирани с множество примери от практиката. Всичко това ги прави не само теоретико-приложно ориентирани, но и особено полезни и атрактивни за широката аудитория от студенти, докторанти, спортисти и специалисти.

Ас. Желева-Терзиева, д-р има 17 участия в научни конференции от които 12 у нас и 5 в чужбина. Всичко това свидетелства, че тя влага дългогодишни, последователни и целенасочени усилия в своето академично обучение и в постигане на висока професионализация.

Представената продукция за рецензиране не дублира разработки на други автори и няма наличие на плагиатство.

С ас. Желева-Терзиева, д-р нямаме общи публикации.

Нарушения в хода на конкурса не са констатирани.

VII. Заключение

На основание на цялостния анализ на представената научна продукция, на дългогодишните ми лични впечатления, считам че кандидатката за академична длъжност „Доцент“, ас. Донка Динчева Желева-Терзиева, доктор притежава нужната професионално-педагогическа и научна подготовка. Донка Желева-Терзиева, е уважаван преподавател с изключително богата практическа и отлична теоретична подготовка. Тя успешно съчетава научноизследователската дейност с конкретната преподавателска работа и осъществена дейност. Ползва се с уважение сред студентите и колегите си.

Въз основа на изложеното и качествата на кандидата, с убеденост предлагам на Уважаемите членове на научното жури да присъдят на ас. Донка Динчева Желева-Терзиева, д-р – академичната длъжност „Доцент”

по професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... към катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“ при Педагогически факултет на Тракийски университет – гр. Стара Загора.

10. 08. 2023 г.
гр. София

Рецензент:
/проф. Георги Игнатов, д-р/